

αξίζω

αξίζω, ρ. [<άξιος + κατάλ. -ίζω], αξίζω. **1.** είμαι άξιος, έχω αξία, έχω προτερήματα, προσόντα: «απ' όλους τους γιους του ο μόνος που αξίζει είναι ο μικρότερος». (Λαϊκό τραγούδι: *όσο αξίζεις εσύ κι η καρδιά σου η χρυσή δεν αξίζουν μαζί ο ουρανός κι όλη η γη*). **2α. αξίζει**, (απρόσ.) είναι χρήσιμο: «κατά τη γνώμη μου, αξίζει να σε πληροφορήσω και το εξής». **β.** επιβάλλεται, πρέπει: «αξίζει να προσπαθήσουμε να τους συμφιλιώσουμε || αξίζει να τον ψηφίσουμε για πρόεδρο, γιατί είναι γνώστης των προβλημάτων μας». **γ.** συμφέρει: «αξίζει να τ' αγοράσω, γιατί πουλιέται σε τιμή ευκαιρίας». **δ.** έχει χρηματική ή συναισθηματική αξία: «αξίζει τόσο, όσο δεν μπορείς να φανταστείς || αξίζει, γιατί είναι οικογενειακό μας κειμήλιο». (Ακολουθούν 18 φρ.).

- αξίζει για δέκα, βλ. λ. [δέκα](#).

- αξίζει ένα βασίλειο ή αξίζει ολόκληρο βασίλειο ή αξίζει όσο ένα βασίλειο, βλ. λ. βασίλειο.

- αξίζει να σημειωθεί, βλ. λ. [σημειώνομαι](#).

- αξίζει τα λεφτά του, βλ. λ. λεφτά.

- αξίζει τον κόπο, βλ. λ. [κόπος](#).

- δεν αξίζει δεκάρα (τσακιστή), βλ. λ. [δεκάρα](#).

- δεν αξίζει δίφραγκο (τσακιστό), βλ. λ. [δίφραγκο](#).

- δεν αξίζει δραχμή (τσακιστή), βλ. λ. [δραχμή](#).

- δεν αξίζει δυάρα (τσακιστή), βλ. λ. δυάρα.

- δεν αξίζει έναν παρά, βλ. λ. παράς.

- δεν αξίζει μία, βλ. λ. [μία](#).

- δεν αξίζει πεντάρα (τσακιστή), βλ. λ. πεντάρα.

- δεν αξίζει τον κόπο, βλ. λ. [κόπος](#).

- δεν αξίζει φράγκο (τσακιστό), βλ. λ. φράγκο.

- δεν του άξιζε, **α.** λέγεται για το κατάντημα αξιόλογου ατόμου ή για το οδυνηρό ή άλλο ανάξιο τέλος του: «κάποτε ήταν πολύ πλούσιος και δεν του άξιζε να ξεπέσει τόσο πολύ || δεν του άξιζε αυτού του ανθρώπου να πεθάνει στην ψάθα, γιατί κάποτε ήταν μεγάλος και τρανός». **β.** λέγεται για άτομο που του δόθηκε, που του προσφέρθηκε κάτι και εκ των υστέρων αποδείχτηκε πως δεν ήταν άξιο γι' αυτή την προσφορά: «δεν του άξιζε η βοήθεια που του πρόσφερα, γιατί αποδείχτηκε αχάριστος». (Λαϊκό τραγούδι: *εσένα δεν σου άξιζε αγάπη εσένα δεν σου άξιζε στοργή, έχεις στο αίμα σου την αμαρτία είσ' ένα ψέμα χωρίς ντροπή*).

- δεν του (της) αξίζει, (για ζευγάρια) το ένα από τα δυο πρόσωπα είναι κατά πολύ ανώτερο από το άλλο: «δεν του αξίζει αυτή η γυναίκα, γιατί αυτός είναι φτασμένος επιστήμονας κι αυτή μια αγράμματη γυναικούλα || αυτή είναι γνωστή δημοσιογράφος και δεν της αξίζει αυτός που είναι ένας άξεστος λιμενεργάτης».

- όταν η τύχη δε βοηθά, η γνώση δεν αξίζει, βλ. λ. [τύχη](#).

- το αξίζει, είναι άξιος: «το αξίζει να πάρει αυτή τη θέση». (Λαϊκό τραγούδι: *μπράβο σου, το αξίζεις που μ' έχεις καταφέρει και πώς αντέχω ακόμα ένας Θεός το ξέρει*).